

Referat af rådets årsmøde d. 24. april 2018

Til stede: Anja Philip (Formand), Anita Barbesgaard, Britt Vangsted, Benny Elmann-Larsen (PM), Jeppe Juul (AF), Tine Segel, Torben Jensen (BIB), Jette Gotsche, Klaus Bondam (CF), Anna Marie Schou Ringive, Flemming Kjærulf (DAF), Per Ahlmann Andersen (DIT), Birgith Sloth, Lis Kræmmer (DM), Lise Achon, Anette Tinghøj Hansen (DS), Kirstine Pedersen, Rasmus Slot (DSF), Christian Andersen, Kim Hyttel (DØE), Anja Putzer, Niels-Ole Bjerregaard (DDD), Per Jensen (DB), Jonas Giersing (FT), Josefine Boel Rasmussen, Annette Mikkelsen (FB), Finn Borgquist, Birte Leo-Hansen (FFO), Johs Chr. Johansen, Morten Dam (FL), Lisbeth Baastrup (FTF), Kirsten Holst Sørensen, Kern Lærkholm Petersen (JA), Karen Leth (K&E), Lani Bannach, Annette Creutzberg (KR), Helene Toxværd (LLO), Anette Ulstrup (PD) og Ammi Stein Pedersen (FGV).

Ekstern: Susanne Engstrøm.

Sekretariatet: Lars Pram, Vagn Jelsøe, Mette Raun Fjordside, Peter Bro-Jørgensen, Anette Høyrup, Ulla Malling, Line Diemer Lyng Jørgensen, Paula Brammann, Sine Jensen og Lotte Østerskov Jensen.

1. Velkomst

Anja Philip bød velkommen til Kim Hyttel fra Danske Ølentusiaster, Kirstine Pedersen fra Danske Studerendes Fællesråd, Anette Tinghøj Hansen fra Danske Seniorer, Anette Ulstrup fra Patientforeningen Danmark, Anja Putzer fra Den Danske Dyrlægeforening, Faggruppe for samfund, sundhed og velfærd og Per Ahlmann Andersen fra Dansk It.

Anja Philip præsenterede Line Diemer Lyng Jørgensen, som er ansat som fundraising- og udviklingskonsulent, Ulla Malling, som er ansat som projektchef for danskernes Digitale selvforsvar og Paula Brammann, som er ansat som jurist i Politik & kampagner.

Valg af dirigent

Rådet valgte Susanne Engstrøm som dirigent.

2. Administration

a. Årsberetning 2017

Anja Philip gennemgik de centrale punkter i årsberetning 2017 og opfordrede rådet til at læse mere på taenk.dk/om-os/aarsberetninger/forbrugerradet-taenks-aarsberetning-2017.

Rådet tog orienteringen om årsberetning 2017 til efterretning.

b. Årsregnskab 2017

Lars Pram fremlagde årsregnskab 2017. Årsregnskabet resultat betragtes alt i alt som tilfredsstillende.

Rådet godkendte årsregnskab 2017.

c. Budget 2018

Lars Pram fremlagde bestyrelsens forslag til budget 2018. Budgettet, som lægger op til et negativt resultat for 2018, indeholder en række tiltag, som tilsammen sikrer, at Forbrugerrådet Tænk kan fortsætte med at udvikle sig i overensstemmelse med Strategi 2020.

Rådet godkendte budget 2018.

d. Reviderede etiske retningslinjer

Forbrugerrådet Tænks etiske retningslinjer guider i det daglige vores adfærd på en lang række områder – fra indkøb af kontorartikler over markedsføringsmetoder til uafhængighed, når det gælder test og finansieringskilder. Bestyrelsen har i løbet af 2017 opdateret de etiske retningslinjer for Forbrugerrådet Tænk, men enkelte ting ligger inden for rådsforsamlingens beslutningskompetence.

Rådet godkendte ændringen af de etiske retningslinjer.

e. Råd, nævn og udvalg

Forbrugerrådet Tænks repræsentation i råd, nævn og udvalg kan ses på: taenk.dk/om-os/bag-lukkede-doere-saadan-arbejder-vi-dig

3. Valg

a. Valg 2018: Formand

Anja Philip blev enstemmigt valgt som formand for 2 år af rådet.

b. Valg 2018: Bestyrelsesmedlemmer og -suppleanter

Rådet nedsatte et stemmeoptællingsudvalg bestående af Lise Athon fra Danske Seniorer, Anette Ulstrup fra Patientforeningen Danmark samt Ulla Mallings og Paula Brammann fra sekretariatet.

Jeppe Juul valgte at trække sit tidligere fremsendte kandidatur. Følgende kandidater stillede op til valget som bestyrelsesmedlemmer: Peter Andersen, John Nielsen, Anna Marie Schou Ringive, Tine Segel og Birgith Sloth.

Resultatet af afstemningen blev, at Tine Segel, John Nielsen og Birgith Sloth blev valgt for 2 år som bestyrelsesmedlemmer.

Følgende kandidater stillede op til valget som bestyrelsessuppleanter: Peter Andersen, Annette Creutzberg, Kern Lærholm Petersen og Anna Marie Schou Ringive. Kandidaterne motiverede deres opstilling til bestyrelsen.

Resultatet af afstemningen blev, at Anna Marie Schou Ringive blev valgt som 1. suppleant, Annette Creutzberg blev valgt som 2. suppleant og Kern Lærkholm Petersen blev valgt som 3. suppleant. Alle suppleanter blev valgt for 1 år.

4. Temadebat

a. Temadebat om Internet of Things

Anja Philip indledte temadebatten med at fortælle, at Internet of Things (IoT) dækker over digitale produkter og tjenester, som er forbundet med hinanden via internettet. Det, at tingene er forbundet til hinanden, betyder, at produkterne kommunikerer og data indsamles, og de udveksles mellem flere parter. Disse produkter rummer en række fordele for forbrugerne, men der er også en række udfordringer, og derfor bør der fastlægges et forbrugerspolitisk politikpapir på området.

Per Ahlmann Andersen, bestyrelsesmedlem i Dansk It, holdt oplæg om de hidtidige erfaringer og trends i markedet for IoT. Han fortalte, at IoT er "et netværk af alle elektroniske enheder, i stand til at indsamle og dele data om mennesker, steder og udstyr – via sensorer". IoT er en 'intelligentiggørelse' af hverdagens apparater, så disse bliver i stand til at opsamle data. Dermed går Internettet fra at være noget, som vi mennesker gør brug af, til at være noget, som vores ting også gør brug af. Dette giver både nogle muligheder, men også nogle udfordringer. Han pegede bl.a. på: At IoT allerede nu ses i mange analytiske redskaber (sensorer og målere), apps og chips etc., at relativt billige priser på netværkstrafik og netværksadgang gør IoT rentabelt og muligt, at produkter med IoT kan have softwaremæssige udfordringer i forhold til opdatering (sikkerhed), at EU-standarder for IoT-produkter skal udvikles, at den "personlige digitale assistent" er i fremmarch og indbygges i produkter, at der skal være klare regler for opsamling, brug og opbevaring af IoT-data, og at begrebet "overvågning" kan have forskellige dimensioner både positive eller negative alt efter i hvilke sammenhænge, det sker.

Han opfordrede Forbrugerrådet Tænk til som forbrugerorganisation at udvikle en god praksis i forhold til IoT bl.a. ved at sikre en entydig klassifikation af IoT-produkter samt den indlejrede funktions- og fortroligheds risiko disse besidder, at sikre europæiske standarder for sikkerhed, identifikation, kommunikation og forbrugertilladelser, at indarbejde IoT i fx CE certifikation eller en smiley-ordning, at få Datatilsynet til at have et specielt fokus på leverandører og services, som baseres på IoT, og at sikre oplysning om IoT til forbrugerne.

Anja Philip takkede Per Ahlmann Andersen for et inspirerende oplæg og input til, hvad Forbrugerrådet Tænk bør have særligt fokus på. Anja Philip fortalte om et par sager, Forbrugerrådet Tænk allerede havde udtalt sig om i diverse medier.

Anette Høyrup, seniorjurist fra Forbrugerrådet Tænks sekretariat, redegjorde for de principper og anbefalinger den europæiske forbrugerorganisation BEUC i fællesskab med Consumers International, ANEC (europæisk forbrugerorganisation, der arbejder med standardisering) og ICRT (International Consumer Research & Testing) har udviklet, som har til formål at sikre høj forbrugerbeskyttelse og tillid til IoT-produkter.

Politikpapirets principper tager udgangspunkt i følgende hovedoverskrifter:
Internettilkobling og inklusion, information og gennemsigtighed, ejerforhold og anvendelse, sikkerhed og tryghed, ansvar, data- og privatlivsbeskyttelse online, klagebehandling og klageadgang, konkurrence og valgmuligheder og livscyklus.

Politikpapiret indeholder endvidere 3 anbefalinger:

- 1) Retsgrundlaget skal være i orden
- 2) Ansvarlig virksomhedsadfærd og tilsynsorganernes rolle
- 3) Digital uddannelse og bevidstgørelse

Som særlige opmærksomhedspunkter kan nævnes, at typisk er informationen om IoT-produkter eller tjenester gemt i lange, uforståelige vilkår eller en medfølgende manual, som de færreste bruger tid på at læse grundigt, at IoT-produkter skal overholde de europæiske databeskyttelsesregler (GDPR), uanset hvor produktet stammer fra, så længe det sælges indenfor EU's grænser, at en af udfordringerne ved IoT-produkter er, at det software, der er indbygget, ikke opdateres løbende, som vi ellers kender det fra computere og smartphonetelefoner, at en særlig risiko ved internetopkoblede produkter er, at de enkelte enheder i dag er designet til at kommunikere med hinanden og automatisk overføre data mellem forskellige parter, at produktansvarsloven bør opdateres så den også indbefatter sikkerhedsrisici ved IoT-produkter, og at i takt med, at IoT-produkter bliver mere og mere udbredte i folks private hjem, vil der være behov for at øge forbrugernes viden om produkternes dataindsamling og eventuelle sikkerhedsrisici.

Anja Philip takkede Anette Høyrup for gennemgangen af politikpapiret, som fremlægges, da der er behov for at få fastlagt Forbrugerrådet Tænks forbrugerpå politiske ramme for området.

I rådets drøftelse af politikpapiret fremkom følgende bemærkninger: At IoT kan hjælpe til et forbrug i en mere bæredygtige retning, så der bliver en bedre udnyttelse af ressourcerne, at forbrugerne bør være opmærksomme på virksomhedernes hensigter i forhold til brug af data, at der i høj grad bør fokuseres på digital dannelse hos både forbrugerne og beslutningstagere, at det er den enkelte forbruger som ejer egne data og derved træffer afgørelsen om brugen af data, og at dette bør skrives ind i standarderne på området, at det skal være muligt at opnå viden om, hvem der har data liggende om den enkelte forbruger, og at den enkeltes "fortid" vil blive mere synlig, men der findes værktøjer til at se, hvilken profil vi efterlader på nettet.

Der blev stillet forslag fra rådet om, at der i politikpapiret blev indskrevet et ekstra punkt om decentralisering af lokation af data, idet hele datastrukturen ellers bliver ekstremt sårbar. Anja Philip svarede, at da forslaget om en decentralisering af data ikke er en del af det fremlagte beslutningsforslag om IoT, vil punktet i stedet blive taget med som et opmærksomhedspunkt i det videre arbejde i sekretariatet. Rådet tilkendegav, at de var enige i denne konklusion.

Rådet godkendte politikpapiret som grundlag for Forbrugerrådet Tænks arbejde med Internet of Things.

5. Strategi

a. Strategi 2020: Årsrapportering af målepunkter 2017

Forbrugerrådet Tænks rådsforsamling vedtog i 2016 Strategi 2020, herunder at der årligt gives en strategifrapportering på de i alt 8 indikator mål.

Anja Philip redegjorde for status på opnåelse af Forbrugerrådet Tænks indikator mål i 2017, som viser en god fremdrift.

Rådet roste de gode resultater i forhold til målopfyldelsen i 2017 af Strategi 2020 og tog orienteringen til efterretning.

b. Orientering om kampagnetema efterår 2018

Anja Philip redegjorde for kampagnetemaet i efteråret 2018, som findes inden for indsatsområdet Mit Hjem og bliver ”Prisportaler, vi kan stole på”. Det knytter an til mærkesagen ”Pålidelige prisportaler på nettet”. Danskerne bruger i stigende grad prisportaler til nemt og hurtigt at finde det bedste og billigste køb. Men ikke alle prisportaler er lige gode for forbrugerne, hvis en portal ikke dækker hele markedet eller fx selv står bag tilbuddene, uden at det tydeligt fremgår.

Rådet tog orienteringen til efterretning.

6. Indkomne forslag

Der var ingen indkomne forslag.

7. Bestyrelses- og rådsmøder

a. Orientering om datoer for bestyrelses- og rådsmøder i 2018

Rådet tog de fastsatte datoer for bestyrelses- og rådsmøder i 2018 til efterretning.

8. Eventuelt

Ammi Stein Pedersen bemærkede, at hun glædede sig over, at Forbrugerrådet Tænk havde intensiveret rekruttering af medlemmer via internettet frem for via telemarketing, idet mange mennesker er irriterende over at blive ringet op. Anja Philip svarede, at den digitale rekruttering af nye personlige medlemmer bliver et vigtigt element i de kommende år, udover telemarketing.

Ammi Stein Pedersen spurgte, om støjgener – som jo er særligt slemt i sommerhalvåret – er et område, som Forbrugerrådet Tænk vil prioritere at arbejde med. Anja Philip svarede, at støj kan være særdeles irriterende, men at det er uden for Forbrugerrådet Tænks ressortområde.

Anja Philip opfordrede rådets medlemmer og medlemsorganisationerne til at støtte op om Forbrugerrådet Tænks kampagne ’Har din opsparing fået for meget bank?’, som lanceres d. 30. april 2018. Kampagnen sætter fokus på, at bankerne i Danmark har tæt på et monopol på at rådgive om opsparing og investering. Forbrugerrådet Tænk vil derfor gerne klæde forbrugerne bedre på til at gå i dialog med banken om, hvordan pengene kan anbringes. Mere om kampagnen kan ses på taenk.dk/aktiviteter-og-kampagner/faar-din-opsparing-meget-bank.